

Socialpædagogisk Opholdssted

ÆBLEGÅRDEN

Gl. Byvej 56 – 5792 Årslev
Tlf.: 65992023 – Fax.: 65992025
info@aeblegaarden-aarslev.dk

Socialpædagogisk Opholdssted Æblegården

Det samlede behandlingstilbud

Indholdsfortegnelse

Basisdata	side 3
Godkendende myndigheder	
Eksterne samarbejdspartnere	
Antal pladser	
Medarbejdernormering	
Opholdstakst	
Skolegang	
Hjemrejse	
Om opholdsstedet	side 4
Målgruppe	
Fysiske rammer 4	
Medarbejdergruppen	
Værdigrundlag	side 6
Ideologi og menneskesyn	
Æblegårdens historiske perspektiv	side 7
Æblegårdens samlede behandlingstilbud	side 8
Livet på Æblegården	side 8
Socialpædagogisk praksis	side 8
Den nære kontakt og relation i hverdagen	
Mangfoldighed i læringsprocesser	
Bevidst bearbejdning af børnenes problematikker	
Kultur i barndommen	

Behandlingskonceptet

side 11

Mål, behandlingsstrategier og faser i barnets ophold
Udviklingsområder
Behandlingsmetoder
Medarbejderne som nøglepersoner og bærere af livsværdier

Æblegårds interne skole

side 14

Integreret skoleforløb i livet og behandlingen på Æblegården
Beskrivelse af Æblegårds interne skole

Facts i det socialpædagogiske forløb

side 15

Forældresamarbejde
Familieterapeut
Psykologer
Samarbejde med forvaltningen
Henvisning og visitation
Indslusning
Udslusning
Dilemmaer
Efterværn

Der henvises til koncepterne:

- Socialpædagogisk Opholdssted Æblegården
Historisk perspektiv og teoretisk grundlag
- Socialpædagogisk Opholdssted Æblegården
Værdigrundlag
- Socialpædagogisk Opholdssted Æblegården
Den interne skole

Basisdata

Socialpædagogisk Opholdssted Æblegården
Gl. Byvej 56
5792 Årslev.

Tlf. nr: 65992023
Telefax: 65992025
E-mail: info@aeblegaarden-aarslev.dk
Leder og skoleleder Inge Lærke

Oprettelsesår: 1980
Selvejende institution
Bestyrelsen består af 4 eksterne og 3 interne medlemmer
Antal opholdspladser: 8, samt mulighed for en udslusningsplads
Efterværn: kan etableres efter særlig aftale
Intern skole: antal pladser: 8
Aldersgruppe: 7 – 18 år

Godkendende myndigheder

Æblegårdens sociale del er godkendt af Fyns Amt og med tilsyn derfra
Kontaktperson: Hanne Baun Pedersen
Der er tegnet overenskomst mellem Årslev Kommune og Æblegården vedr. undervisningen.
Tilsynet varetages af PPR
Kontaktperson: Jens P. Sigaard

Særlige funktioner

Supervisor: psykolog Arne Jakobsen
Familieterapeut: Kirsten Ulv Christensen

Eksterne samarbejdspartnere

Opholdsstedet samarbejder med alle relevante samarbejdspartnere som f.eks.
Børnerådgivningscentre BUR, Det børnepsykiatriske Hus, diverse forvaltninger indenfor Amt og kommuner, Landsforeningen for selvejende Opholdssteder LOS.

Medarbejdernormering

På opholdsstedet er der en normering på 14½ medarbejdere: 1 leder, 1 stedfortræder, 7 socialpædagoger/pædagoger, 4 undervisere: 3 lærere og 1 pædagog, ½ vikarstilling, 1 kontorassistent.

Opholdstakst: 74.066,00

I 2006 priser: Den sociale del: kr. 51.911,00. Skoledel: kr. 22.155,00 + Årslev Kommunes administrative del kr. 1.363,00.

Skolegang

Skolegangen foregår i Æblegårdens interne skole. Børnene er visiteret til Folkeskolens vidtgående specialundervisning § 20.2. Behandlingsformål og undervisningsaftalen er knyttet sammen som en helhedsfaktor, så vi undgår opsplnitning i børnenes liv.

Hjemrejse

Hjemrejseweekends hos forældrene hver 14. dag. Æblegårdens praksis her er følgende: Vi er børnenes og forældrenes sikkerhedsnet, når samværet skal afprøves.

Telefonen er åbent døgnets 24 timer. Vi yder hjælp, støtte, udredning, laver aftaler. Tager på besøg. Henter /modtager børnene akut.

Varighed af ophold

Opholdsstedet er kategoriseret som et opholdssted med langtidsanbringelser omkring 3 til 6 år, men også længere.

Om opholdsstedet

Målgruppe

Børnene, der visiteres til Æblegården, har gennemgribende udviklingsforstyrrelser emotionelt, motorisk, socialt og psykisk med generelle og specifikke indlæringsvanskeligheder til følge.

Dette viser sig i deres adfærd som:

- lavt selvværd
- mistillid til omverdenen
- følelsesmæssige belastninger
- angstpræget
- normforvirring
- behovs- og impulsstyring
- konfliktsøgning
- manglende erkendelse af grænser
- svækkede fysiske og motoriske funktioner
- manglende evne til erfaringsoverførsel
- omfattende indlæringsproblemer

Flertallet af børnene har store vanskeligheder ved at knytte sig til voksne og indgå i sociale sammenhænge. De søger ind i konflikter med omverdenen og mangler oplevelse af værdsættelse.

Dannelse og optræning af færdigheder er ikke alderssvarende, fordi deres udviklingsprofiler er skæve. Hertil kommer at flere af børnene møder med én eller flere diagnoser.

Fysiske rammer

Æblegården ligger i Årslev Kommune, 14 km til Odense centrum og har togforbindelse til Odense - Svendborg.

Æblegården er en landbrugsejendom på 20 HA med dyrehold, bestående af kvæg, får og smådyr. Jorden dyrkes økologisk.

Bygningsmæssigt består Æblegården af et 2-etagers hus, det gule hus, der bebos af børnene og de unge. En pavillon med undervisningslokaler til opholdsstedets interne skole. Møde- og administrationslokaler. Et stuehus, der bebos af henholdsvis lederen af opholdsstedet og én af medarbejderne, bopælspligt for 2 ligger i godkendelsen, men vi søger om nedsættelse til 1.

Tilhørende landbrugsbygninger.

På opholdsstedet er der en stor legeplads med sanseredskaber, en lille fodboldbane og plads til at cykle og køre på moon-car. Udenoms arealerne er store og indeholder bl.a. en lejrplads. Der er rig mulighed for at bruge naturen såvel i behandling og undervisning, som i leg og praktiske gøremål.

Medarbejdergruppen

For at kunne arbejde med børnene kræver det udover en faglig uddannelse, at medarbejderne:

- er indforstået med Æblegårdens ideologi, menneskesyn og udarbejdede koncepter om behandling og undervisning
- er parate til at indgå i personlig og faglig udvikling
- kan arbejde ud fra aftalte behandlingsplaner med strategier
- kan vise følelsesmæssigt nærvær og arbejde i kontakt og relationer
- kan rumme børnenes traumatiske oplevelser
- adskille egne problematikker fra børnenes
- er sunde og autentiske voksenmodeller

Vi arbejder i hinandens arbejdsfelter, dvs. pædagogerne kan undervise og lærerne er med i det socialpædagogiske felt. Vi taler om læringsrum for alle. Dette brobygningsarbejde er meget krævende, men det er nødvendigt for at sikre at både succes'er, konflikter og udviklingsforløb hos børnene følges op og ikke tabes på gulvet, hver gang der skiftes medarbejder og rum.

Dernæst kommer praksisudøvelsen i hverdagen. Dette kræver åben kommunikation, forståelse, indsigt, viden og samarbejdsvilje, når vi sammen skal have en hverdag til at fungere.

Det ligger i Æblegårdens kultur, at det er legalt og acceptabelt at have det svært, og at der er tid og rum til børnenes problemer. Det er således op til medarbejderne at hjælpe, behandle og undervise på en måde, der tilgodeser børnenes behov.

Børnene er vores største udfordrere. Vi bliver konstant prøvet af i alt det, vi kan både personligt og fagligt. Det mest værdifulde arbejdsredskab, vi har som pædagog og lærer, er os selv. Det er ressourcekrævende for både pædagoger og lærere at følge en behandlingsplan og de dermed forbundne strategier, undervisningsplaner og handle på det.

På grund af sværhedsgraden i behandlingsbehov er det nødvendigt at have en velkvalificeret medarbejdergruppe med forskellige kompetencer, for at vi vil være i stand til at dække alle

børnenes udviklingsområder. Det er nødvendigt at kende til både normaludvikling og fejludvikling. Udover de faglige undervisningsmetoder, er det vigtigt at have indsigt i kroppen, dens udtryk og børnenes følelsesmæssige blokeringer samt de praktiske daglige gøremål.

Personlig og faglig udvikling

Dette bliver tydeligt fremhævet ved ansættelsen. Medarbejderne skal som personer være parate til at tage ansvar for egen udvikling og uddannelse. Det er betydningsfuldt, at de får rensset ud i deres eget socialiseringsforløb og opdragelsesmønstre, for at de både kan være i stand til bevidst at klargøre for sig selv og adskille for børnene. Det at indhente relevant viden og opdatering sker såvel individuelt som i hele gruppen. En erfaring viser, at prioritering af medarbejderes personlige udvikling giver færre sygedage og en forudsætning for at undgå udbændthed og nedslidning.

Dette sker gennem:

- Egen indsats
- Pædagogiske møder, kurser og uddannelse
- Ledersupervision
- Supervision udefra, gruppe og enkeltsupervision
- Medarbejderudviklingssamtaler

Uddannelse

På Æblegården tilrettelægger vi uddannelsesforløb, der understøtter medarbejdernes udviklingsforståelser for at kunne tilgodese børnenes behov for behandling og undervisning.

Uddannelsen sker såvel teoretisk som praktisk og tager udgangspunkt i dagligdagens mange gøremål og funktioner.

I 2005 – 2006 har vi f.eks. sat yderligere fokus på uddybning af teamsamarbejde af de 2 faggrupper, pædagog og lærer, kommunikation og evaluering. Behandling, opdragelse, undervisning med fastholdelse af den fagligt forskellige profil til gensidig inspiration i den helhedstanke de 4 koncepter udtrykker.

Samarbejdsformer

Da Æblegårdens arbejde er en døgnforanstaltning, der helhedsorienteret forener socialpædagogisk praksis, behandling og undervisning, fordrer det en særlig form for forståelse i måden at samarbejde på i forhold til:

- Overførsel af viden fra de forskellige områder
- Brobygning i praksis mellem socialpædagogik, behandling og skole
- Helhedssamarbejde om behandlingsforløb
- Ansvarsområder i forhold til hverdagspraksis
- Koordinering og kommunikation

Værdigrundlag

Ideologi og menneskesyn

Æblegårdens ideologiske grundlag er bredt funderet. Vi vedkender os arven fra den antiautoritære humanistiske pædagogik og psykologi, som imidlertid i de sidste 30 års forløb er udviklet under inspiration fra både Den kulturhistoriske Skole, Frankfurterskolens Kritiske Teori samt senest den mere sociologisk orienterede Socialkonstruktivisme med dens relationstænkning og forestillinger

om identitetsdannelsen i det postmoderne samfund. Der er ligeledes integreret viden, inspiration og ideer fra østlig tænkning og filosofi, som har påvirket Æblegårds behandlingspraksis i en holistisk forståelsesramme.

Vi ser mennesket med sine specifikke genetiske forudsætninger som dannet af kulturen men også som skabende kulturen i et dialektisk samspil med natur, ting og andre mennesker, jf. Rousseau. Det er netop i dannelsesprocessen, vi kan være indgribende i det socialpædagogiske behandlings- og undervisningsarbejde og herigennem i praksis forene de tre forskellige menneskesyn, det biologiske, det socialt-historiske og det humanistiske til en helhedsforståelse af den pædagogiske handling.

På Æblegården tager vi udgangspunkt i et helhedssyn. I det socialpædagogiske behandlings- og undervisningsarbejde ser vi på det hele menneske og opfatter krop, psyke og ånd som en samlet enhed.

Hvert enkelt menneske er værdifuldt med ret til at blive elsket og værnet om. Det er vigtigt for os at kunne se og understøtte udvikling af så mange potentialer og ressourcer hos det enkelte menneske som muligt. Dette sker i praksis gennem de menneskelige værdier, Æblegårds rammer og struktur, behandling, undervisning og de daglige gøremål.

For at kunne drive opholdsstedet er økonomiske forudsætninger en nødvendighed til at skabe rammer for en tryk og forudsigelig hverdag for de børn, der bor på Æblegården. Det vil sige en god medarbejdernormering og de nødvendige midler til omsorg, behandling og undervisning.

Det er en kunst at balancere mellem ideologi og praksis. Vi gør det på Æblegården og vejene her imellem er mangfoldige. Det vigtigste her er den menneskelige kontakt og relation. Det er nøglen til hele grundforståelsen i arbejdet med børnene, som får en oplevelse af, at de bor og lever et sted, hvor der er taget vare på de medmenneskelige værdier, overordnede rammer og det konkrete hverdagsliv.

Når vi skal omsætte vores ideologiske forståelser til praksis, afspejler de sig i vores handlinger, og processen bliver central i interaktionen mellem teori, praksis og mennesker. Vi ved hvilket menneskesyn og hvilke holdninger, vi repræsenterer såvel i ideologien som i alle de handlinger, vi foretager os sammen med børnene. På Æblegården mener vi det, vi siger, holder ved og tager konsekvenserne af det, vi har sagt og besluttet, og handler derefter.

Her understreger vi vigtigheden af, at de to faggrupper, pædagoger og lærere er nøglefigurer og bærere af livsværdierne i socialiseringsprocessen. Sammen tager de vare på det opdragelses- behandlings- og undervisningsmæssige i børnenes liv.

Sammenfletningen mellem opdragelse, behandling og undervisning går således op i en højere enhed i livet på Æblegården. Det mærkes som et løft, når de forskellige barrierer er opløst og kan smelte sammen gennem ideologi, værdier, praksis og de menneskelige kvaliteter i en samarbejds- og samværsånd.

Som opholdssted er det centralt, at vi bevarer friheden til at skabe og udvikle i praksis, hvilket er en forudsætning for al udvikling.

Æblegårds historiske perspektiv

Planen med Æblegården i 1980 var at skabe et miljø, der tilgodeså psykisk, socialt belastede børns behov for udvikling og undervisning. Det skulle være med en økonomi og nogle fysiske rammer,

der kunne danne grundlag for udvikling af et socialpædagogisk og medmenneskeligt fællesskab, hvor også medarbejderne kunne udvikle og bruge deres menneskelige værdier og ressourcer sammen med børnene.

Intentionen var at forene det praktiske fysiske med den teoretiske viden med udgangspunkt i ideologi, værdier, psykologi, socialpædagogik og undervisning. Ved køb af 20 HA jord drevet økologisk med dyr og natur som vigtig ramme, skulle vi være sammen om noget, der fyldte mere end ens egne problemer. Der skulle være plads til og brug for alle i de nødvendige sammenhænge i dagligdagen, såvel for børn som voksne. Livet på Æblegården var og er en opdragelse til at opleve sig som en del af et aktivt fællesskab og lære at være ansvarlig for opgaverne, sig selv og de andre.

I takt med udviklingen i samfundet og de inspirationer, der åbnede for nye veje og behandlingsmetoder, trådte tankegangen om det hele menneske frem med en større sammenhæng mellem krop, psyke og ånd.

Børnenes problematikker blev vanskeligere og mere komplekse. Der var brug for nytænkning og den østlige inspiration og helhedsforståelse gjorde at behandlingsviften bliver udviklet og udvidet. I slutningen af 80'erne og op igennem 90'erne blev behandlingsmetoderne sansintegration, massage, kinesnologiske test, blomstermedicin, krystaller, chakra - og energiarbejde integreret med de traditionelle behandlingsmetoder. Ernæringen og den rette sammensatte kost udgjorde ligeledes en del af behandlingsviften.

Udviklingsforståelsen blev bygget op som en udviklingsspiral, hvor vi forandrer os og fordyber os mere og mere i terminologien, det hele menneske og samspillet med andre mennesker og omgivelserne. Vi ser på børnenes potentialer og får sat fokus på deres udviklingsområder. Gennem deres forskelligartede udviklingsbevægelser opnår de nye muligheder for at få et bedre liv under opholdet på Æblegården.

Æblegårdens samlede behandlingstilbud

Livet på Æblegården

Opdragelse, omsorg, leg og læring, behandling og undervisning er et integreret hele i de naturlige sammenhænge, der er **LIVET PÅ ÆBLEGÅRDEN**.

Vi søger at fastholde en helhed og autencitet i vores miljø – med udgangspunkt i de nødvendige gøremål og arbejdsopgaver, som bl.a. er defineret af de fysiske rammer, vi har valgt for Æblegården.

Det betyder også, at ud fra et princip om nærhed og kontakt med børnene, at vi gør tingene sammen og er sammen med børnene. Det centrale er, at **BØRNENE ER I CENTRUM**. At vi hele tiden er til stede for dem, vil dem og lytter til, hvad de har at fortælle om sig og deres liv. Vi opbygger et trygheds- og tillidsfundament ved den nære menneskelige kontakt, så de efterhånden får mere og mere tillid til at overgive sig og åbne op for al det kaotiske, deres barndomsliv har indeholdt. Først da vil der være grobund for at lære nyt. Vi lever sammen med børnene i en hverdag - i kontakt med hinanden - i et integreret hele, hvor de planlagte behandlingsforløb med mål og strategier bliver en naturlig del af hverdagslivet.

Vi arbejder i nuet og i relationer. Medarbejderne er nøglepersoner i den tætte nære kontakt med børnene. Relationsopbygningen foregår i et integreret hele og i al samvær, omsorg, leg, læring,

behandling, undervisning. I det dybe samvær i mødet mellem børn og voksne opbygges følelsesmæssige kvaliteter, der får helt grundlæggende betydning for deres evner til at turde og ville lære. En mulighed for at kunne mærke den følsomhed, varme og glæde, der er forudsætning for al videre udvikling.

Børnene har ofte ikke oplevet det tætte nære samvær. Vores opgave er derfor at hjælpe dem med at forløse de traumatiske lidelser og tab, de har haft i deres barndom. Gennem den måde vi arbejder på, forsøger vi at bibringe dem nyt indhold i deres barndoms liv. Vi opbygger den kultur, der tilgodeser børnenes behov og hverdagsrytme, som er på Æblegården. Derudover har alle børn og unge tilknyttet en primær kontakt person.

Socialpædagogisk praksis

Det er vigtigt, at vi både som børn og voksne mærker at vi har brug for hinanden. Vi ser særlig 4 områder, der kendetegner vores måde at være og arbejde sammen på:

- Den nære kontakt og relation i hverdagen
- Mangfoldighed i læringsprocesser
- Bevidst bearbejdning af børnenes problematikker
- Kultur i barndommen

Den nære kontakt og relation i hverdagen

Medarbejderne er som musikere i et orkester, der kan spille på alle slags instrumenter og være i samklang med hinanden.

De skal kunne bruge alle strengene til at kreere toner, slå toner an som en stemmegaffel og ramme de toner i børnene og i sig selv, så der opstår connection, en følelse af genklang. De hører, lytter og mærker, at de bliver forstået. De kalder på os og har brug for os.

Medarbejderne skal finde de rigtige toner i den sprække, hvor børnene tør åbne sig, så de bliver mødt og tør modtage. Dette bliver til gensidighed og i samklang med et andet menneske.

Når medarbejderne længe nok har spillet på deres instrumenter og tryllet de rigtige toner frem i og for barnet, dannes der spor i cellernes membraner.

I det daglige samspil, som er kontinuerligt og som fortsætter, bliver disse spor tydeligere og tydeligere – og bliver til et band, som er en forudsætning for den videre proces – mellem medarbejdere – i kontakten og relationen.

Senere kan disse øjeblikke af møder genkaldes hos begge parter – i et smil – i en gestus – i en berøring eller hjælpende hånd. Alt dette sker i et splitsekund, hvor følelsen af et ægte møde er til stede. Dette møde afføder tanker og dialog, hvor den indre oplevelse kan mærkes og fortælles om.

Sådan opbygges et møde – en kontakt – en relation i lydhørhed og i samklang på et dybere plan.

Dette bliver essenspunktet, der skaber en følelse af tryghed og tillid og baner vej for forløsning af traumatiske oplevelser og at turde gå ind i konfliktsituationer og bearbejde disse i dybden – også er vejen banet videre i livet.

I de splitsekunder, hvor vi som medarbejdere kan give liv til børnenes følelser, oplever vi at være mere oprigtige i det menneskelige, i kontakten og relationen. Altså det medmenneskelige i den professionelle verden, at få lov til at se lysene i børnenes øjne og se deres glæde i at turde være til.

(Inge Lærke 2006)

Mangfoldighed i læringsprocesser

Vi mener, at det optimale læringsrum, som fordrer udvikling og læring **SKAL INDEHOLDE STRUKTUR** og på forhånd kendte aftaler for børnene, således at de **FØLER SIKKERHED OG TRYGHED** ved, at det dels er de voksne, der er ansvarlige og dels at de oplever genkendelighed og gentagelser i trænings- og øvesituationer i hverdagen. Dette er en forudsætning for, at børnene tør give slip og have tillid til, hvad der skal nu skal ske. Endvidere skal læringsrummet være kombineret med en grundlæggende holdning om, at vi i rummet er sammen om at gøre, udvikle og lære. Ligeledes er det vigtigt, at indholdet, gøremålet eller aktiviteten er omgivet af accept og respekt og betragtes som værdifuld og nødvendig.

Det overordnede mål for alle læringsrum er at lære sig selv at kende på godt og ondt. Lære at samarbejde børn/de unge og voksne og i gruppen. Afkastet af dette skulle gerne give et handlesæt til at agere i sociale relationer og sammenhænge. Mulighed for at tilegne sig viden, færdigheder og forståelse skulle gerne kombineres med følelsen af fremskridt, der fordrer lyst til at komme videre. Lære mere og anvende det nye.

De tilrettelagte aktiviteter indeholdende strategier og mål, som er tydeligt fremført i behandlingsplanen, bliver et krav fra medarbejderne til børnene om konstant at indtage nyt land. At blive motiveret til at turde forlade det kendte destruktive mønster til fordel for konstruktivitet og kreativitet.

Først når børnene oplever det ufarlige i at vise nysgerrighed og interesse i at lære noget nyt, reagerer de som normalt fungerende børn; legende, nysgerrige og eksperimenterende

Bevidst bearbejdning af børnenes problematikker

I konflikter og konfrontationer med børnene går vi voksne tæt på. I de pressede situationer arbejder vi målrettet, er nærværende og konfronterer, hjælper, forløser, viser omsorg, bearbejder og afslutter sammen. Bagefter er det utroligt vigtigt at bekræfte barnet i, at det handler rigtigt, og vi viser, vi stadig står til rådighed, når sorgen kommer efter forløsningen.

Den sociale træning er en del af aktiviteterne på Æblegården. Det tætte, forpligtende samliv med voksne og andre børn – unge er med til at sætte normer og grænser for rimelig adfærd. Som udgangspunkt tillader vi ikke, at børnene ødelægger ting, skader sig selv eller andre, mobber hinanden.

Hvis konflikterne ikke bliver afklaret undervejs, sker der en ophobning i børnenes indre, der bare forværrer deres indre uro og spændingstilstand.

De konflikter og konfrontationer, der naturligt opstår i vores udviklingsmiljø tages op til diskussion og bearbejdelse her og nu. Vi går åbent og direkte ind i brydningerne i **GENOPDRAGELSE-ARBEJDET**. Vi tager fat i besværlighederne ved at skulle indrette sig efter hinanden og børnenes - de unges grænseafsøgende adfærd.

Kultur i barndommen

Æblegården har eksisteret i mange år og har derfor opbygget mange tilbagevendende traditioner, der naturligt er med til at markere årets, naturens og livets gang. Det skaber tryghed i børnene, når de kan se hen til disse gentagelser med forventningens glæde.

På Æblegården opbygges en ny kultur - en ny barndom:

- Socialiseres gennem hverdagen - konstruerer en ny familie
- En anden måde at lære på - intern skole
- Det sociale samvær - kontakt venner
- Behandlingsforløbet - værdi til kultur i barndommen

Der opstår en børnekultur i og med børnene bor og lever sammen. De finder ud af at de kan hjælpe hinanden og finder ligestillede i det positive udviklingsforløb i hverdagen. De lærer at overføre erfaringer til hinanden, samarbejde og give omsorg. Deltagelse i børnefællesskabet giver en oplevelse af identitet og kan være med til at stoppe et negativt forløb.

Behandlingskonceptet

Allerede inden ankomsten er der udarbejdet en behandlingsplan for indkøringen på Æblegården, der tilgodeser de udviklingsforstyrrelser og indlæringsvanskeligheder, barnet møder op med. Vi tager ansvaret og viser, at vi som medarbejdere kan rumme, tør, vil og kan tage over. Altså en tydelig voksenfigur. Planen indeholder faste holdepunkter i dagsforløbet med struktur og de krav, der er tilpasset alder, funktionsniveau og udviklingstrin.

Indkøringen sker:

- med en fast tilknyttet kontaktperson
- i en struktureret forudsigelig hverdag med faste rammer og aftaler
- med en medarbejdergruppe, der er parate til at tage vare på barnets behov, problemområder og frustrationer.
- i en kultur, der er opbygget gennem mange år.

Det går rimeligt hurtigt for barnet at starte op på Æblegården, blive indsluset i fællesskabet og falde til i åbenhed og tillid til medarbejderne.

Ved de ugentlige og månedlige medarbejdermøder afklarer, justerer og tydeliggør vi strategier fra behandlingsplanen med de erfaringer og observationer, vi ser barnet udviser og kan klare at indgå i. Medarbejderne har daglige møder, hvor de løbende evaluerer børnenes dag.

Derudover er der over hele døgnforløbet en evalueringsproces sammen med børnene i forhold til deres arbejdsplaner og mål.

Hvert barn har sammen med de voksne formuleret sætninger, som tydeligt viser hvilket arbejdsplanpunkt, der er sat fokus på, almindeligvis 3- 4 punkter. Barnet får således medansvar for sin personlige udviklingsdel. Disse træningsbaner bliver værdifulde, da børnene bliver i stand til at

overskue en lille del af deres problemkompleks. Børnenes arbejdsplaner hænger bevidst og strategisk sammen med deres overordnede behandlingsplaner.

Den behandlingsmæssige ramme udvides mere og mere i takt med børnenes udviklingstrin, når de har fået tillært sig de kompetencer, handlinger og selvhjulpethed, der er nødvendige for at tage ansvar. Målet er selvfølgelig først at kunne klare at færdes alene på Æblegården, siden udenfor.

Struktur, hjælp og vejledning giver vi så tydeligt og omfattende, at børnene får muligheder for i nye situationer, at kunne bevare følelsen af et minimum af overblik, og dermed i stand til at agere i situationer både på og uden for Æblegården.

Uanset om valget af handling er rigtig eller forkert, så er den interessante del: "Hvorfor gik det godt - skidt?" og "hvad kan vi lære af det?"

Desuden er det vores erfaring fra praksis, at ro på den ydre struktur giver indre plads og ro til at bearbejde og forløse de indre svære ophobede problematikker fra tidligere, som så igen giver plads til at kunne udvikle sig, lære noget og at leve. Vi arbejder bevidst udefra og ind i forhold til børnenes udvikling og indefra og ud.

Det er nødvendigt for børnene, at de lærer at lege. Dette foregår bl.a. i et bevidst behandlingsmæssigt læringsrum, hvor de får mulighed for at afprøve, regrediere, spille roller og øve sig i social deltagelse. Leg, aktiviteter foregår som udgangspunkt indenfor syns- og hørevidde, da vi ikke mener, det er hensigtsmæssigt, at børnene f.eks. i leg udlever deres problemer alene. Som i alle andre situationer er leg, fritid, aktiviteter et læringsrum. Og det gør vi sammen både børn og voksne.

1-2 gange årligt tager vi på lejr- og behandlingsture. Det at tage børnene med på lejr, giver altid behandlingsmæssigt nye perspektiver. Når vi flytter væk fra de trygge og kendte rammer og omgivelser, bliver dels deres fundamentale mønstre og problemstillinger mere tydelige. Dels giver det os voksne et tydeligt fingerpeg om graden af integreret viden, forståelse, færdigheder, handlinger og sociale tiltag.

Mål - behandlingsstrategier og faser i barnets ophold

Målet for barnets anbringelse er at gøre dem parate til at indgå i en udviklingsproces. Når barnet er kommet igennem trygheds- og tillidsfaserne til os medarbejdere, har vi mulighed for at begynde at forløse og bryde barnets gamle tilpasnings- og overlevelsesmønstre. Den u hensigtsmæssige socialisering fremstår ofte hos barnet som beskyttelse, magtesløshed, angst og vrede.

Efter de første 3-6 måneders indkøring og observation bliver det meget tydeligt, hvor og med hvilke behandlingsstrategier- metoder og læring, vi skal sætte ind overfor barnet, så det stille og roligt vil være i stand til at foretage udviklingshop og funktionsduelighed.

Hele behandlingsforløbet tilrettelægges og præciseres i et samarbejde mellem Æblegården ledelse, kontaktpersoner og medarbejdergruppen.

Behandlingen er opbygget således, at de nedennævnte udviklingsområder bliver tilgodeset i dagsforløbet, i hverdagen, i legen, i undervisningen og i alle læringsrum. Disse strategier og metoder indebærer, at der sker en samlet helheds påvirkning, der langsomt siver ned igennem barnets system, såvel på det ydre som det indre plan.

Vi ændrer og udvikler behandlingsstrategier, så de hele tiden bliver levendegjort og justeret

i forhold til barnets behov og udviklingstrin.

Vores behandlingsforløb kan beskrives som en proces i 3 faser:

1. Afdækning og nedbrydning af uhensigtsmæssige mønstre.
2. Indtagelse af nyt land og cementering.
3. Integration og afprøvning af det nye.

Fasernes varighed er selvsagt afhængig af det enkelte barn. Vores erfaring siger dog at 2 år i hver fase er et minimum med forskellige grader af dybde og forløsning i forhold til det enkelte barns muligheder på pågældende tidspunkt.

Hverdagen på Æblegården er tilrettelagt således, at vi forsøger at kvalificere børnene til livet efter Æblegården, ved at tage fat i de ressourcer, den enkelte har. Vi sætter realistiske mål - både korte og langsigtede efter deres individuelle udviklingsmuligheder. Dette gælder alle udviklingsområder

Udviklingsområder

Vi arbejder med den socialpædagogiske behandling i de ovennævnte 3 faser på følgende udviklingsområder, hvilket er en naturlig del af behandlingsplanen. Der arbejdes kontinuerligt med disse i dagligdagen i alle sammenhænge på det personlige plan, i behandlingen, opdragelsen og undervisningen. Dette samspil, der opstår i denne udviklingsproces mellem børn og voksne, giver mulighed for at frisætte lyst til at lære og udvikle sig, og der bliver stunder, hvor de føler sig veltilpasse og glade.

- **Motorisk udvikling:** Sport, bevægelse, dans, træning, løb, cykling og leg giver sansemæssige input, stimulationer og kropsbevidsthed.
- **Praktisk, fysisk færdighedsudvikling:** Praktisk arbejde og opgaver giver funktionsduelighed, færdigheder og sans for fysisk koordinering og planlægning
- **Følelsesmæssig udvikling:** Undervisning og træning i at mærke følelser, hvordan de kan forløses og udtrykkes. Dette sker bl.a. i bearbejdning af konflikter og løsningsmuligheder. Børnene mærker de begrænsede følelsesmæssige tilstande i sig i krav- og modstandssituationer. Når de er kommet igennem det svære følelsesmæssige pres og indre ophobning, oplever de en lettelse og er veltilpasse efter forløsningen, hvilket understøtter evnen til at turde mærke sig selv og andre.
- **Den kreative og musiske udvikling:** Fantasien udfordres, og derfra hentes ressourcer fra de indre rum i børnene, bl.a. ved at tegne, male, kreere, synge, danse og tromme. De kreative processer frigiver energi og lyst til at udforske flere områder og giver en god følelse af at kunne skabe og opleve frihed og glæde.
- **Kognitive og intellektuelle udvikling:** I diverse skolefag. Herudover stimuleres og trænes den almene viden og færdigheder overalt på Æblegården i alle læringsrum.
- **Social udvikling:** Den tilrettelagte behandlingsplan tager konsekvent udgangspunkt i alle udviklingsområder. De 5 ovennævnte udviklingsområder er et grundlag for, at de sociale færdigheder kan begynde at vokse. Børnene begynder at finde ud af, hvad det indeholder af

ressourcer og muligheder, samtidig med at de får lov til at udvikle sig i trygge rammer, bliver lyttet til og forstået, må udtrykke, hvad de føler, vise hvad de kan, og må fortælle, hvad de tænker og mener. Dette udgangspunkt giver afsæt i at kunne øve samspil og følelsen af at kunne opnå kontakt og relation med andre børn og voksne.

- **Psykisk udvikling:** Det psykiske velvære bliver præget af barnets udviklingsprocesser i de tidligere nævnte udviklingsområder. Det giver mod til at udforske sig selv og livets udfordringer. Og barnet opdager, at det er i besiddelse af mange flere ressourcer end det troede. Dermed får det overskud til at udvikle sig videre. At udvikle og opbygge – jeg styrke. At få bevidsthed om sin egen personlighed og formåen. At kunne se bagom problemer. At opleve sig selv som værdifuld.

Det essentielle i processen: at føle - at forstå - at udtrykke - at handle

- **Den åndelige udvikling:** En kulturel forankring, hvor børnene får mulighed for at opleve sig som en del af en større sammenhæng. Dels gennem nyhedsudsendelser, kulturelle oplevelser og samvær i behandling og undervisning lærer børnene om det danske samfund, der bygger på kristendom, demokrati og fællesskab. Dels gennem et forpligtende samvær på Æblegården, hvor de kan opleve sig som en del af en større helhed.

Behandlingsmetoder

Udover de traditionelle socialpædagogiske arbejdsmetoder inddrager vi som et led i metodeudviklingen eventyrfortælling, drømmetydning og livshistorier som væsentlige elementer i behandlingsarbejdet. Kinesiologitest, energiafbalancering, blomstermedicin, krystaller og farver benytter vi både i forhold til genopretning af kroppens ubalancer og følelsesmæssige blokeringer. Alt dette er med til at udvide de socialpædagogiske arbejdsredskaber, ligesom de tillige er inspirationskilder i undervisningen.

Medarbejderne som nøglepersoner og bærere af livsværdier

Medarbejderne er såvel feminine som maskuline rollemodeller for børnene. Denne betydningsfulde nøgleposition er afgørende for børnenes personlige udviklingsproces og deres kulturelle og samfundsmæssige forankring. I kraft af de ofte lange behandlingsforløb er det vigtigt, at vi som voksne er bevidste om vores potentialer samt menneskelige stærke og svage sider. Det får betydning for børnene, at de ved:

- de kan stole på os
- vi er nærværende
- vi lægger mærke til, hvordan de har det indeni
- vi tør skælde dem ud
- vi rummer alle de forfærdelige ting, de har oplevet
- de bliver holdt af
- der er plads til dem og brug for dem

Det er en udviklingsbetingelse, at der er nær kontakt og relation mellem børn og voksne. Samtidig skaber vi et forbindelsesled til forældrene, som får større forståelse såvel for deres egne som deres børns behov og problemer.

Medarbejderne bliver bærere af livsværdier i relation til værdikonceptet og den måde behandlingsarbejdet indvirker på børnene. Dette får stor betydning og værdi for børnene og er med til at skabe:

- tryghed og sikkerhed
- kontakt og relationer
- udviklingsspiraler, da børnene ofte tror de skal dø, når de skal lære noget nyt
- opbygning af fundament
- identitet og værdisætning som individ
- nye udviklingsveje og måder at agere og handle på, også ud i samfundslivet

Æblegårdens interne skole

I det integrerede helhedstilbud er Æblegårdens interne skole indbygget i vores hverdagsliv og behandling med børnene. Vores undervisningspraksis fungerer således, at vi tilgodeser de mange udviklingsområder og potentialer, vi som mennesker er i besiddelse af.

Vores dagsforløb er inddelt i 3 moduler á ca. 2 timers varighed. Fra kl. 8.00 – 15.30 har børnene fast skema skiftende imellem moduler, der har enten boglige, fysisk/ motoriske, praktiske eller kreative indfaldsvinkler. Dette er afstemt efter det enkelte barns nuværende udviklingstrin og behandlingsplan.

Iøvrigt henvises til konceptet: Æblegårdens interne skole

Facts i det socialpædagogiske forløb

Forældresamarbejde

På Æblegården sker samarbejdet med forældrene gennem ugentlige telefonsamtaler med kontaktperson og eller stedfortræder. Her trækkes op, hvordan barnet har det og hvilke problemstillinger, der arbejdes med. Der afklares evt. misforståelser mellem barn, forældre og medarbejdere. Der udveksles gode råd og anvisninger før weekends og ferier. Efter disse samles der op på forløbet hos forældrene, og der tales om perspektiver for barnets udvikling.

Der er jævnlige møder på Æblegården, hvor samarbejdet er i fokus. Der tales dybere om barnets problemstillinger og udvikling, og hvilke besværligheder, de er løbet ind i, mens de er hjemme hos forældrene. Barnet er med i slutningen af mødet med forældrene. Her sker en samlet overlevering og tydeliggørelse af diverse konfliktpunkter, afklaringer og forløsninger af følelsesmæssige ophobninger.

Familieterapeut

På Æblegården er tilknyttet en familieterapeut, der har 2 arbejdsopgaver:

- Terapeutiske samtaler med nogle af forældrene til de anbragte børn

De terapeutiske samtaler tager udgangspunkt i de behov, forældrene har for at få bearbejdet emotionelle vanskeligheder, når deres barn bliver anbragt samt de samarbejdsbetingelser dette kræver for at barnet udvikler sig.

Der kan være tale om forældre, der er ude af stand til at bære egen smerte og frustration, hvilket betyder, at de kan have svært ved at engagere sig i et positivt samspil med barnet og medarbejdere på Æblegården.

Forældre, der oplever deres børn får en interesse og indlevelse fra medarbejderne, kan pludselig opleve et stort savn efter selv at blive forstået og rummet.

Børn, der oplever at deres forældre har en person, hvormed de kan tale om vanskelige forhold, slipper i højere grad ansvaret for forældrene. Derved skabes større plads til egen trivsel og udvikling.

- Individuel supervision til medarbejdere, der i kortere eller længere perioder har brug for at se på ubalancer i eget system.

I arbejdet med de behandlingskrævende børn vil der ind i mellem ske det, at vi som medarbejdere bliver ramt på egen følelsesmæssig struktur. Dette kan betyde en trækken sig tilbage i kontakten med børn og eller kolleger. Samtidig kan det betyde en belastning, der i yderste konsekvens kan føre til nedslidning.

I supervisionen arbejder vi med at få kontakt med indre følelser, blive bevidst om forsvar, der er uhensigtsmæssige, og som kan betyde en vanskelighed i at kunne rumme sig selv og andre.

Psykologer

Psykologer indkaldes, når vi har brug for at få tydeliggjort barnets personlige udviklingsprofil som et led i Æblegårdens behandlingsplan- og strategier.

Samarbejde med forvaltningen

Samarbejds møder med forvaltningen i kommuner er nedfældet i den handleplan, der indgås ved anbringelsen. I denne er nedfældet intervaller for samarbejds møder med sagsbehandleren.

Henvi sning og visitation

Efter forespørgsel om ledig plads fra sagsbehandlere fremsendes sagsakter. Hvis vi mener, at det pågældende barn passer ind i vores målgruppe, aftales et besøg mellem sagsbehandler og leder, stedfortræder og evt. kontaktperson.

Hvis begge parter er enige om anbringelse, fastsættes det næste møde med forældrene.

Dernæst skal det kontraktlige være i orden, inden barnet besøger Æblegården sammen med forældrene.

Indslusning

Indslusningsforløbet tilpasses efter det enkelte barn med hensyn til tidsramme og hvor mange gange, det er hensigtsmæssig at komme på besøg. Kontaktpersonen er altid til stede ved disse besøg.

Indflytning foregår med meget tæt kontakt mellem barn og kontaktperson. Værelset indrettes, og de gennemgår de personlige ting og tøj sammen. I fællesskab indkøbes specielle ting for at sætte et personligt præg på værelset. Præsentation både af barnet og de andre børn og medarbejdere sker i en imødekommende og hensynsfuld atmosfære.

Udslusning

Et år inden udslusning begynder planlægningen af forløbet. I behandlingsforløbet tages der hensyn til både en større ansvarlighed fra den unges side og ekstra afprøvning i friere rum. Proceduren er at medarbejderne ca. et år før den unge fylder 18 år begynder at indsamle informationer om hvad der er muligt for den unge, både personligt men også i forhold til de muligheder, samfundet byder på. Ofte begynder den unge selv at tale om, hvad hun kunne tænke sig. Der er altid dialog med

sagsbehandler. Tiende skoleår på Æblegården er også en afprøvning i, hvad der kan tages ekstra fat i, hvor langt den unge er kommet i sin personlige og faglige udviklingsproces og selvhjulpethed. Målet er, at en medarbejder fra opholdsstedet følger den unge efter udskrivningen, så der er en fortløbende følelsesmæssig kontakt samt hjælp til at kunne stå på egne ben. Dette går ofte udover det fyldte 19. år.

På Æblegården er der en bestemt tradition, når en ung forlader opholdsstedet med gaver, taler. Der udstedes et skolebevis og udarbejdes en afsluttende indberetning.

Dilemmaer

Efter flere års erfaringer med udslusning af børn og unge fra Æblegården må vi erkende, at der er indtil flere dilemmaer forbundet med at varetage udslusning på en forsvarlig måde for den unges fremtid:

- Mange af de unge, der har været anbragt i et langvarigt behandlingsforløb, er ikke parate til at klare de store samfundsmæssige krav, der i dag stilles til selvhjulpethed i forhold til det personlige, uddannelses- og jobmæssige, når de fylder 18 år. Vi vil ikke være i stand til at gøre dem parate inden det fyldte 18. år, da det tager lang tid at indhente mange års forsømmelser.
- Nogle af de unge vil have brug for mere tid til at indhente de områder, de endnu ikke har fået udviklet. Ofte er de 4 – 6 år bagud i deres udvikling i forhold til unge, som ingen større vanskelighed har haft i deres opvækst.
- Nogle unge er så skadede i deres personlighed, at vi ikke vil være i stand til at afhjælpe alle disse skader. De har dog gennem behandlingsforløbet fået en oplevelse af at blive draget omsorg for og hjulpet så langt de, og vi har kunnet mestre. Vi har formået at give dem en ballast og et frirum, der har givet nogle værdier og indhold i deres liv. Men ikke færdigheder og følelsesmæssigt overskud nok til at kunne klare samfundets mange krav.
- I servicelovens regler om særlig støtte til børn, unge og deres familier kan der inden det 18. år udarbejdes en plan med behandlingsperspektiv efter det fyldte 18. år og frem til det fyldte 23. år

Efterværn

Æblegården stiller sig gerne til rådighed og vil gerne inddrages i efterværnsopgaver. Der skal dog opstilles et budget for opgaven, da der ikke er godkendelse hertil i det nuværende budget.

Vi vil gerne have en større sikkerhed i udslusningsforløbene, da samfundets tilbud ikke rækker godt nok til vores unge. De har brug for et større sikkerhedsnet end det, der tilbydes. Det er nødvendigt med en opfølgning og støtteforanstaltning i den personlige behandlingsdel, også længere end det fyldte 18 år.

Behandlingskonceptet er udarbejdet af leder Inge Lærke med baggrund i beskrivelserne fra opstarten og en opsamling af Æblegårdens pædagogiske praksis gennem årene siden 1980. I tilblivningsprocessen har pædagogerne formuleret oplæg og er blevet interviewet.

Medarbejdergruppen og bestyrelsen har bidraget med tilbagemeldinger.

Konsulentvirksomhed Eliina har været tilknyttet opgaven og fungerer som sparringspartner.

Æblegården den 11. oktober 2006

Inge Lærke

Forstander